

לשנא מעליא

בס"ד | גליון לעידוד משתתפי 'סמא דחיי' בהיכלי הישיבות והכוללים | נושא החודש: כבוד חברך

מה כבר קרה?

זאבי משמש בימי שיגרה כ'זמר' בחתונות. הוא מופיע כמעט בכל לילה באחת האולמות המוכרים, עומד מספר שעות על הבמה ונותן את קולו בשירי שמחה מקפצים אל נקבובי המיקרופון, כשהנגנים בכלי נגינתם מלווים את קולו

בצלילים עולזים לפי הקצב, לשם מצוות שמחת חתן וכלה, כמובן.

אבל הערב, כמו בערבים אחרים בתקופה מסוימת זו, הוא יושב בבית המדרש השכונתי, לומד עם חברותא 'דף היומא' בגעשמאק מחייה נפש.

טיפחה על שכמו.

זאבי מסתובב, מגלה את יענקי, חברו משכבר הימים.

"זאבי! יענקי מופתע לראות אותו, "מה אתה עושה כאן בשעות האלה? אין אירועים היום?"

זאבי כמעט פורץ בצחוק גדול, יענקי הזה שיכור לגמרי! הוא לא תופס באיזו תקופה אנו נמצאים? ימי הספירה! אין חתונות ואין בכלל השמעת מוזיקה. הוא שחכ לגמרי, יענקי?

יענקי ה'רחפן' הזה... אח! כמה זה יצחיק את החברים כשיספר להם על השאלה שלו... זו יכולה להיות בדיחת היום...

רגע! זאבי תופס את ראשו פתאום. פיו נסגר עוד לפני שהוא מספיק להפיק אף חיוך קל של גיחוך. מילים מוכרות עוד מימי הילדות מצטיירות לנגד עיניו, מקבלות גוון ומשמעות: "שלא נהגו כבוד זה לזה!" (יבמות סב).

כלל ישראל נתון באבלות מתמשכת על פני מספר שבועות כתוצאה מהלימוד המרעיש הזה. הוא עוצר ומעכל את משמעות הדבר לראשונה בחייו. עד היום היה זה אצל זאבי כמו איזה ריטואל קבוע בלוח הזמנים השנתי: אחרי פסח – אין חתונות, זהו.

מעולם לא הכיל את מהות הימים כמו ברגע קטן זה - כשיענקי עומד מולו מבולבל, והוא – זאבי מסוגל במחי-פה להפוך אותו ללעג וקלס בעיני עצמו ובעיני כל מי שישמע. לפתע פוגשת ההבנה הפשוטה את מוחו המתבגר: תקופת ימים שלימה מושבתת משמחות נישואין, למה? בגלל מאורע נורא שהתרחש כתוצאה מלא נהגו כבוד!

הוא לא יחייך אפילו חיוך קל למשבתו של יענקי השואל. כי אם כן! אם הוא יתפתה לעשות זאת, ולהשפיל את כבודו של יענקי, הרי אכן צדק יענקי בשאלתו: למה?

למה אין אירועים היום? מה כבר קרה?

לא נהגו כבוד?

נו שוין! אפשר לחשוב...

מתברר שיש הרבה מה לחשוב. הרבה מאוד. למשך כל ימי הספירה הארוכים.

אל לנו להעביר את הימים ללא תשומת לב נכונה. הימים צופנים בחובם תובנה מטלטלת לדורות. ענקי רוח ואריות בתורה ובקדושה נתפסו על מידה זו, ולא ייתכן שהמסר הנוקב ייעלם בתהום השגרה. כשאנו נוהגים באבלות על תלמידי רבי עקיבא, אשר את מדרגתם האצילה ודקדוקי חוט השערה שבהם אין לנו צורה לשער ולתאר, בכל זאת - את הלימוד הפשוט לנו בני תשפ"ה, ניקח לנו לאות ולמופת דרך, לידע ולזכור: מה רב ועצום הוא ערך כבודו של יהודי!

לשנא קמא דבר

כבוד חברך

אחד הנושאים הדומיננטיים שהמבחן הנוקב שלהם מתקיים על ידי ההשוואה לטריטוריה הפרטית שלנו – הוא ה'כבוד' של הזולת. ובשפה המדוברת – ערכו של השני.

כשערכו של החבר בעיני הסביבה מגיע לשולחננו, אנו נוטים שלא לייחס מי-יודע-מה חשיבות לעניין. לפעמים צריך כמעט להתאמץ כדי להעלות תחושת אכפתיות מכבודו של השני המוטל על כף המאזניים. לנו, כאדם אחר, שהוא לא המדובר עצמו, הנושא נראה זניח כל כך, כשעולה מחשבה: מה כבר יקרה אם כמה אנשים מסביב יעלו חיוך בריא על חשבוננו של השני, מה יש, אסור לצחוק קצת? אני מכיר הרי את 'ההוא', הוא אדם נבון ובוגר, ואינו אמר לקחת בחשבון את מה שאחרים חושבים עליו, הוא ברמה גבוהה בהרבה מזוטות כגון אלו, וסביר להניח שאינו מקפיד...

וראה זה פלא, כשאותו נושא ממש עולה לדיון כלפי עצמנו ובשרנו, כלומר כלפינו אנו, לפתע הכול מתהפך. כל ההסברים היפים נמוגים באחת, ואת מקומם תופס חשש לופת ואימה אופפת: שמא, חלילה וחלילה, מישהו עשוי לגנוח על משהו שאמרנו או עשינו. שמא, שומו שמיים, נהיה לצל צלו של לעג כלשהו בעיני הבריות.

אגל זיעה כבר מבצבץ במצחנו רק עם העלאת האפשרות הנוראה הזו...

האין זה פשטות כוונתו של התנא רבי אליעזר באבות (פרק ב) "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך"?

נשנן אפוא את המשפט הקמאי הזה, הוא מכיל, במספר מילים, חכמת חיים עצומה בשדה ההתנהלות הכוללת שבין אדם לחברו. שנזכה ללמוד ולקיים.

יוסף רוס

אבל זו אינה האמת! זהו מדרף אחד משהו חיצוני ומזויף, עמוק בלב אתה מרגיש את השקר.

איפכא מסתברא

אמנם עברו יומיים מאז אותו מוצא-שבת, אבל העלבון עדיין צורב את נפשו בכל פעם שהוא משחזר בזיכרונו את המעמד הנורא

ההוא גברא

ענקי רוח ואריות בתורה ובקדושה נתפסו על מידה זו, ולא ייתכן שהמסר הנוקב ייעלם בתהום השגרה

ענייני דיומא

ההוא גברא

מזימה

תפילת ערבית של מוצאי שבת הסתיימה מכבר. קבוצת בחורים מתגודדת בחצר בית המדרש. משוחחים ביניהם על דא ועל הא.

"הוזה", פונה לייזר אל חברו כשבת שחוק משוכה על שפתותיו, "במנחה של שבת ראיתי אותך מכה בכונה כנגד הלב, כלומר הגעת בתפילתך עד ברכת 'סלח לנו'... צחקקים קצרים מסביב, הבחורים המאזינים מחייכים בהנאה, 'רציתי רק לשאול' - ממשיך לייזר ברצינות מבודחת - 'באיזה שלב תפסת את עצמך וחזרת למסלול'...?"

כל הקבוצה מגיבה בחצוק נעורים משוחרר. אוהו, כזה סיפור טוב, מתובל עם הציניות ההומוריסטית של לייזר 'הכוכב'... היה שווה לשמוע.

יהודה מצדו מסמיק עד תנוכי אוזניו. גלים צוננים חוצים את גוו, עושים את דרכם אל עבר צלעותיו המצטמררות. לחייו יוקדות בעלבון צורב. הוא אינו מוצא דרך להגיב על התקפת הביזיון שהוא חטף מפיו הממולח של לייזר, ללא שום הכנה מוקדמת.

"אוי, מה נפגעת כל כך?" שאלתו הרטורית של לייזר מופנית לעבר יהודה בקלילות עליוזה, כמי שמופתע מן הרגישות היתרה שלו, "תאמין לי, זה יכול לקרות לכל אחד. מה התרגשת? בסך הכול התבדחתי קצת..."

כבודו של יהודה נרמס בשנית. קלונם מכפיל את עצמו פי כמה: כעת מתברר לכל הנוכחים שהוא גם בחור חלש ורגיש יתר על המידה, ביישן מוזר שנפגע מכל דבר קטן ולא מבין בדיחות.

הוא מנסה בכל זאת להתעשת ולהציל את המצב. מגייס את כל כוחותיו להשמיע קול יציב ובטוח, "למה אתה חושב שנפגעת?"

"אה", לייזר מחייך בקריצת עין, "לא נפגעת? ממש סליחה שחשבתי שכן... כך היה נראה לפי ההבעות שלך, כנראה שטעית". הציניות הנוראה המוטחת בפניו גורמת ליהודה תחושת מחנק, הוא מרגיש כאילו אומל קר ננעץ בנפשו.

העיניים המושפלות מטושטשות מעט, אבל גם מבין הערפילים הוא מזהה את החבורה מחייכת מפה לאוזן סביבו. דמו נשפך כאן שוב ושוב, הוא מגיע מהר מאוד להבנה שאין מנוס אלא לעזוב את המקום ויפה שעה אחת קודם. לשונו המושחתת של לייזר חזקה ממנו והוא עלול בכל רגע לפגוע בו שוב.

הוא מתבונן במרצפות הבהקות של מבוא בית המדרש, רואה בדמיונו את אחת מהן מתרוממת ומארכת אותו תחתיה למשך כמה שעות, לפחות עד שהחבורה הנוראה הזו תתפזר, כל אחד לדרכו. הוא מרים את עיניו אל השמים הליליים, מי יתן, הוא משתעשע בבדין רחוק, ואוכל לפרוס כנפיים אל הרקיע הריק והמשחרר...

לבסוף, כמוצא יחיד רלוונטי, הוא מעיף מבט על השעון הענוד על ידו הרועדת מעט, מציג פנים מופתעות כמי שנזכר לפתע במשהו או במישהו שמחכה לו, "טוב אני חייב לרוץ" הוא מפטיר לעבר חבריו מדושני העונג, ופונה בצעדים רזיזים לעבר השער הפתוח.

הוא מגיע אל הרחוב הגואל, אוויר פסגות טופח על פניו היוקדות, מנסה לצנן את להטם, ללא הצלחה. הוא

מעודו לא זוכר את עצמו מושפל ומבוויש כמו שהוא היה בשיחה הקבוצתית הזו, בפיקודו של לייזר, ראש המדברים בכל מקום.

תפילת ערבית ישיבתית של יום שני עומדת להתחיל. יהודה פונה אל עבר הכיורים, נוטל את ידי לקראת התפילה.

אמנם עברו יומיים מאז אותו מוצאי-שבת, אבל העלבון עדיין צורב את נפשו בכל פעם שהוא משחזר בזיכרונם את המעמד הנורא. הוא מנסה כל העת להסיח את דעתו ולשכוח את האירוע. הוא אפילו עובד על עצמו להגיע לידי כך שיוכל לסלוח ללייזר על מה שהיה, והוא גם מקווה בעזרת השם להצליח במשימה הלא-פשוטה הזו בקרוב.

התפילה צפויה כבר להתחיל. הוא ניגש בזריזות אל מקומו כשסידור בידו. מזווית העין הוא מבחין בחזן הניגש אל העמוד. לבו מחסיר פעימה אחת.

תנו רבנן פינים מגדולי ישראל

"כבוד אביך שבשמים..."

מִרְן ה'חַתָּם סוֹפֵר' נהג להעלות פלפוליו וחידושיו על הכתב במחברות מסודרות. פעם אחת נעלם אחד הקונטרסים, חפשוהו ולא מצאוהו, והוא הצטער על כך צער רב.

ומי נטלו? תלמיד אחד שהתקנא בחבריו המתנצחים בלימוד ומחדשים סברות, ואילו הוא נעדר כוח החידוש. פחו עליו יצרו ונטל את קונטרס החידושים, ומאז היה כמעין המתגבר, הפליא את חבריו בקושיות קשות כברול ובחציבת יסודות איתנים שתרצו ויישבו הכול על מכונם. כולם החלו להוקירו, ושבעתיים התפעלו כשעלה בידו לכוון לקושיות שהקשה רבם הנערץ בשיעורו, ופעמים רבות אף כיוון לתירוצו...

לפני שחזרו לביתם לתקופת 'בין הזמנים', היו בני הישיבה באים לפני החתם סופר ומשמיעים מחידושיהם. אם לא הוטבו בעיניו, היה החתם סופר משמיע להם מחידושיו באותו עניין, כדי שיוכלו לדרוש בעריהם ולהעלות את קרן התורה. אף אותו תלמיד נכנס, ובהרחבת דעת הרצה מ'חידושי', מערכה נפלאה מתוך הקונטרס האבוד.

בנו של החתם סופר זיהה מיד את מקור הדברים, גחן ולחש באזניו, שעכשיו יודע הוא היכן אותו קונטרס. שמע הלה, נתכרכמו פניו ונשמט משם בכלימה.

פנה החתם סופר אל בנו בהקפדה: "כסבור אתה שלא זיהיתי את מקור הדברים? אבל ראה מה עשית – על כבודי חסת, ועל כבוד אביך שבשמים לא חסת! והלוא כל יהודי קודש לה,"

לייזר.

הוא. בכבודו ובעצמו.

אהה! מהרהר יהודה לעצמו בתסכול, ככה זה! ללייזר הזה ישים אותי ללעג ולקלס בלי לחשוב פעמיים, יותר אותי מתייסר עם הזיכרון המעיק והכואב, וגם יקבל את ה'עמוד' היום וירשים את הציבור בקולו הבוטח והצלול...

מי שהולך לו – הולך לו! הוא מסנן במחשבתו משפט שהוא בעצמו יודע שהוא מטושטש וילדותי. אבל המרירות המתסכלת חזקה ממנו.

רגע לפני שלייזר החזן מתחיל את התפילה, צביקי ניגש פתאום אל יהודה וחיוך קונדסי מנצנץ על פניו, נראה שבפיו חדשה מרעישה, "מחכה לנו 'קטע' רציני בתפילה..." הוא אומר בהתרגשות מאופקת ליהודה.

"מה? למה אתה מתכוון?"

צביקי קורץ בעין אחת ומלחש ליהודה כממתיק סוד - "כשלייזר עבר לידי בדרך לעמוד זרקתי לעברו אמירה שיזכור לדפוק על העמוד לפני שמונה-עשרה כי היום בלילה ראש-חודש וצריך להזכיר לציבור לומר 'עלה-

והמבזהו מחלל קדשי שמים!"

שווה 336 תעניות!

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל היה אומר בשם אביו הרה"ק רבי יששכר דוב זצ"ל, שפעם אחת שמתאפקים ולא פוגעים בזולת ומונעים ממנו בושה וכלימה, שווה כשמונים וארבע תעניות, אבל ניתן לומר כי בדורנו העני, התאפקות אחת שווה ארבע פעמים שמונים וארבע, דהיינו שלוש מאות ושלושים ושש תעניות, שהן כאחד עשר חדשי צום!

היום קשה מאוד לצום, כל אחד יודע את תכונות נפשו. בכל זאת היה רבינו הקדוש בעל האמרי חיים זצ"ל אומר שעבור בנינו טובים כדאי לו לאדם לצום ("אז פאר גוטע קינדער שאד'ט נישט א מאהל א תענית'ל"). ידוע כי אביו של רבי אלעזר רוקח זצ"ל צם שבע שנים ברציפות כדי לזכות לבן גדול וקדוש כזה. אבל מי שאינו יכול להתענות בפועל, הרי לו עצה טובה לבנים טובים, שהוא דבר שנצרכת עבורו סייעתא דשמיא מיוחדת: אם וכאשר מישהו פוגע בנו, נתגבר על מידותינו ונשים מחסום לפינו. בשמים ייחשב לנו הדבר כ-336 תעניות, המהוות סגולה לבנים צדיקים וטהורים.

ה'חידוש' של ר' הצק'ל אברמסקי

פעם בקשו תושבי אחת מעיירות הפיתוח מהגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל שיבוא לומר שיעור במקום מגוריהם. הגאון הגיע ומסר שיעור עמוק בפני אברכי הכולל שבמקום. ביניהם היו כמה וכמה לומדים חריפים ותלמידי חכמים. השיעור נמשך כשעה ומחצה, וקולי קולות הילכו בו במלחמתה של תורה.

בסיימו את השיעור אמר הגאון לשומעיו: "רבותי! השיעור שאמרת לפניכם הינו טוב עד מאוד, אולם רצוני לומר לכם דבר חידוש אשר

איפכא מסרבא

ערך עצמי במקום כבוד מזויף

בתוך מ"ח קנייני התורה, מופיעה הדרך השלושים ושש: "מתרחק מן הכבוד". הדרך הזו מלמדת אותנו להפסיק לחפש את הכבוד וההכרה אצל אחרים, ובמקום זאת למצוא אותם בתוכנו. אל תתכבד בעיני הבריות – היה מכובד! תבדוק ותברר מה הם הדברים שגורמים לך משמעותיים בחיים, והשתמש בהם על מנת להתקדם לעבר השלימות.

מדוע אנחנו תאבים כל כך להרשים אחרים? בני האדם צמאים למשמעות, אבל לא תמיד מצליחים להגיע אליה במלואה ולכן נזקקים לפיצוי מלאכותי מהסביבה.

רדיפת הכבוד היא סימן לכך שאינך מעריך מספיק את עצמך. זה כאילו שאתה אומר: "אולי אני לא שווה כל כך הרבה, אבל אם אני יכול לגרום לאחרים לחשוב שאני כן, אז סימן שאני שווה משהו..." אבל זו אינה האמת! זהו מרדף אחר משהו חיצוני ומזויף, עמוק בלב אתה מרגיש את השקר.

אנשים שמרוצים באמת מרמת ההישגים שלהם, אינם זקוקים להכרת החברה על מנת לשכנע את עצמם שהם בעלי ערך. אם אתה מאמין בעצמך, אז לא אכפת לך מה חושבים האחרים.

אדם שבוטח 'כמה הוא שווה' על פי מידת הערכתם של האחרים, הופך לעלה נידף ברוח – מתעופף בחוסר שליטה לכל מקום אליו נושבת רוח החברה והאפנות המשתנות. לעומתו מי שבטוח בעצמו ובערכו, יוכל להבטיח בצורה טובה יותר שדעותיו אכן שייכות לו ולא לחברה שסובבת אותו.

(על פי 'דרכים לחכמה' להגאון רבי נח וינברג זצ"ל)

של השפלה שאינני יכול לתאר לך... באותם רגעים נוראיים, כשכולם התמוגגו מצחוק על חשבונך, חשתי כמי שנחתך בבשר החי... על מצחו של יהודה עולה לחות של מאמץ נפשי, "היום בתפילה, כשידעתי מה עומד לקרות, דווקא הרגשתי בהתחלה תשוקה קטנה של נקמה... אבל רגע לפני שזה עמד לקרות, פתאום הרגשתי זעזוע גדול, הבנתי שאני פשוט לא אוכל לעמוד ולשאת את זה, לראות בחור כשהוא עובר את ייסורי הנפש הללו שאני הרגשתי. ידעתי שאם זה יקרה למול עיניי אתמלא בחמלה נוראה שלא תיתן לי מנוח זמן רב. דווקא בגלל שאני אישית עברתי את זה – הייתי חייב למנוע את זה ממך. פשוט לא הייתי מסוגל!"

לייזר יוצא מן ההיכל כשמחשבות משנות-חיים ממלאות אותו.

זאת, אפילו למי שבייש אותו כמו לייזר. אבל... אם הצביקי הזה עשה את העבודה... נו נו... מעניין מה יהיה. הוא מדמיין את המבוכה המשפילה שתשתלט על לייזר הכוכב והגיבור.

"ה' אלוקיכם אמת" לייזר מכריז בקול רם על מילות החותם של קריאת-שמע. קולו יציב ובטוח, כתמיד.

"ואמונה כל זאת וקיים עלינו". הציבור נסחף עם החזן להמשך התפילה.

"גאל ישראל". פרפורים של התרגשות דרוכה בקרביו של צביקי. גם של יהודה. היחידים שיודעו על הדרמה הצפויה.

התפילה מתקדמת. הנה זה מגיע. "השכיבנו ה' אלוקינו לשלום".

פתאום, בבת אחת, יהודה מנתר על מקומו כנשוך נחש. הוא קם מן הספסל בזריזות, ניגש בצעדים מהירים אל החזן. לייזר החזן עומד לסיים את ברכת 'השכיבנו', הוא מסתובב בהשתוממות לעברו של יהודה שניעמד לידו, עיניו מעוגלות אליו בתימהון. יהודה מסמן לו ביד אחת להמתין מעט ולא להמשיך, היד השנייה שולפת מכיס חליפתו לוח-כיס קטן. הוא מממה לדפדף לעמוד השייך לשבוע הנוכחי ומצמיד את הלוח הפתוח אל הסינור הגדול של השליח ציבור, למול עיני לייזר המופתע. מצביע לו על התאריך של היום, וממתין מעט, רוצה לוודא כי לייזר מספיק להבין שהיום אינו ראש-חודש. לאחר שניות ספורות של שקט מוזר, נוכח יהודה לזהות הבנה בעיניו של החזן המופתע. הוא תוחב מיד את לוח השנה חזרה אל חיק חליפתו ונחפז לשוב למקומו לקראת תפילת הלחש.

מספר בחורים מסתכלים עליו בתימהון מוזר: מה הוא חיפש אצל החזן באמצע התפילה? יהודה אינו מתייחס אל מבטיהם, נועץ את עיניו בסינור הפתוח.

"יתגדל ויתקדש שמה רבה".

כעת, רק צביקי מתבונן בו מרחוק בעיניים רושפות. חושד, ובצדק, כי הוא קלקל לו את כל ההצגה המושקעת.

הקדיש מסתיים. לייזר לא דופק. הציבור מתחיל את תפילת שמונה-עשרה בכוונה. הכול מתנהל כשורה, ללא תקלות. צביקי אינו מסוגל 'לסלוח' ליהודה, חסר לב שכמוהו... אי אפשר לסמוך עליו יותר, אוף! חבל שהוא סיפר לו בכלל על המזימה.

התפילה מסתיימת. יהודה ניגש אל הארון על מנת להשיב את הסינור למקומו. לייזר עוקב אחריו בהוקרה משתוממת, אינו מצליח להסביר לעצמו מהיכן לקח כאלה כוחות – להציל ממבוכה את מי שהשפיל וביזה אותו לפני יומיים בצורה כואבת.

לייזר ניגש אל יהודה בפנים סמוקות, "תודה", הסומק מתכהה על לחייו, "אין לי מילים. איזה בעל מידות אתה!"

יהודה מתבונן בו, מהרהר מעט ומתעשת, "תאמין לי", קולו שקט מאוד ולייזר מתאמץ להקשיב, "ממש לא עשיתי זאת בגלל טהרת מידות מיוחדת או התגברות על תאוות הנקמה. שלא תחשוב שיש כאן מדרגה גדולה של השבת טובה תחת רעה, שלא תחשוב כך. עשיתי את זה בגלל משהו אחר לגמרי".

לייזר מתבונן ביהודה, ממתין בסקרנות לשמוע את ההמשך. יהודה מתהרהר שוב, נראה שהדיבור קשה עליו, לאחר מספר שניות נוספות הוא ממשיך.

"תסלח לי על מה שאומר לך, אבל במוצאי שבת בבית הכנסת, כשעשית לי מה שעשית לי, עברתי חוויה נוראה

ויבוא'. הוא מיד האמין לי והודה לי על התזכורת", צביקי מצטחק בנחת, "הבעיה היא שהוא לא זוכר שראש חודש יחול רק מחר... אי! איזה צחוק מחכה לנו".

יהודה, שבדרך כלל סולד ממעשי השטות של צביקי, לא יכול הפעם שלא לחייך למשמע מעשה הקונדס המתוכנן ללייזר, הוא מוצא את עצמו אפילו שמח קצת בסתר לבו למבוכתו הצפויה של מי שהשפיל אותו רק לפני יומיים.

התפילה מתחילה. צביקי ממקומו הקרוב ליהודה משפשף ידיים בהנאה. מצפה בדריכות למאורע המשעשע.

יהודה מצדו, מתכנס במקומו, משתדל לכוון בתפילה, אך מחשבותיו סוערות עליו, הוא מצדו לעולם לא היה מכין 'טקס' כזה לאיש בעולם. הוא לא מסוגל לעשות

חשיבותו גדולה אלף מונים מן השיעור שאמרת".

השומעים עשו אוזניהם כאפרכסת, כדי לשמוע את החידוש הגדול שיש בידו לחדש להם. אמר להם רבי יחזקאל: "אתם בוגרי ישיבות, ודרך הלימוד שלכם מקורה מעולם הישיבות, אבל המרא דאתרא שבעירכם אינו מבין כלל את שפת הלימוד שלכם. דרכו בלימוד שונה לגמרי מדרככם, הוא למד בצעירותו בישיבה שדרך הלימוד בה שונה לגמרי. על כן עליכם לזכור ולדעת – שיש לכבד כל יהודי מישראל, ובפרט עליכם להיזהר בכבודו של המרא דאתרא, כדי שהציבור יכבד אותו כראוי".

"זההרו והשמרו" – הזהירים רבי יחזקאל – "שלא תשוחחו עמו בלימוד, שהרי אתם לומדים על פי דרך הלימוד שלכם, והוא אינו רגיל לשפתכם ולדרך הלימוד שלכם, חלילה וחס, אפשר שתיגרם לו חלישות הדעת בחשבו שאולי הכוונה היא לפגוע בו, לכן אל תיכנסו עמו לשיחה בפלפול תורני לבל תביישוהו חס ושלום".

עלולה להיגרם חלישות הדעת!

שאלו פעם את הטשיבינער רב זצ"ל, שר התורה, גאון הגאונים באצילות הנפש: "האם דיברתם פעם בלימוד עם הגאון רבי יוסף ענגל זצ"ל?"

תשובתו הייתה שלילית, והוא מסביר, כי אמנם היה לו רצון חזק לראותו, בפרט שהמרחק בין טשעבין לקראקא – עיר מושבו של רבי יוסף ענגל – לא היה גדול ומהלך קצר בלבד הפריד ביניהן, אך היות ולטשיבינער-רב היה דוד שישב באותה תקופה בראשות בית דין אחר, ואם היה שומע שאחיינו הרב הלך לדבר בלימוד עם רבי יוסף ענגל עלולה הייתה להיגרם לו חלישות הדעת, על כן עצר כוח בעד תשוקתו הגדולה ומעולם לא שח בתורה עם הגאון!

(עפי' כבודם של ישראל' להגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א)

מבי מדרשא

שיתופים מהיכלי התורה

שם ומשפחה:
מנחם רוזנבוים

מקום לימודים:
ישיב"ק קול תורה הקטנה

מס' משתתפים:
70 בחורים

החודש פנינו לאחד הנציגים החשובים בתוכנית סמא דחיי, הבה"ח **מנחם רוזנבוים** הי"ו נציגנו **בישיב"ק קול תורה הקטנה בירושלים** שסיפר לנו איך זה עובד אצלם בישיבה והחכים אותנו עם רעיונות חשובות ומועילות בס"ד,

למה החלטת להיות נציג?

ראשית כולם יודעים את החשיבות ללמוד ההלכות של שמירת הלשון ולא צריך סיבה מיוחדת כדי להיות חלק מזיכוי הרבים בנושא חשוב זה, אבל בהחלט אצלינו במשפחה יש לנו קשר מיוחד לספר חפץ חיים, בעבר גם ראינו ישועה מסוימת בזכות ההתחזקות בלימוד זו וכהבטחת בעל ההבטחה ממנצסטר זיע"א, וברגע שהנציג הקודם פנה אלי אולי אני מצטרף לעזור לו שמחתי להיות חלק, וב"ה כבר יותר משנה שאני זוכה לזכות את הרבים בעניין זה, ואני באמת חושב שזו זכות גדולה מאוד כי אפילו אם לא זוכרים את ההלכות עצם זה שלומדים אותם זה גורם להיזהר יותר בשמירת הלשון, לחשוב יותר על מה שמדברים ושומעים, וזו זכות עצומה,

איך אתה מצליח לגרום לבחורים להצטרף?

ראשית לקחתי עוד 2 בחורים בישיבה שישמשו כנציג לא רשמי בשיעור שלהם, כך יש לי נציגות

בכל שיעור, וכמובן שאנו משתמשים בקמפיינים העוצמתיים שאנו מקבלים מסמא דחיי בכל תחילת מחזור, בתחילה אני מוציא רק מודעה אחת או שתיים ולאט לאט אני מוסיף גם שאר החומרים, המודעות, פליירים וכו', וממש לקראת תחילת המחזור אני עושה סיבוב בין הבחורים בישיבה ומכניס אותם בפועל להיות בין אלו שלומדים את ההלכות כל יום בס"ד, כמובן בהמשך למסרים של הקמפיין, אני מדבר איתם על החלק הרוחני של הזכויות בשמירת הלשון, וכמובן גם על החלק הגשמי שכל אחד מרויח מזה גם שיותר נעים להיות בסביבה שלו, וגם המתן שכרה בצידה של ההגרות ומתנות שמקבלים כל פעם, ובעז"ה כל מחזור מצטרים עוד ועוד בחורים לתוכנית,

האם אתה רואה הבדל בישיבה מאז שנכנסת להיות נציג?

בוודאי! אני זוכר שבשיעור שלי היו אז מקסימום 10 בחורים שלמדו שמירת הלשון, כהיום יש כבר כמה עשרות רק בשיעור שלי, ובשאר השיעורים יש עוד כאמור, ב"ה, כהיום יש כבר גם שיעורים שבועיים עם עשרות משתתפים כל שבוע, בשבוע האחרון סידרו אצלינו בישיבה חברותות לקראת הזמן הבא, וכמה בחורים אמרו לי שהיה להם הרבה יותר קל ונעים הפעם בגלל שנזהרו לא לדבר על אחרים,

איך עובד שיעורים אצלכם בישיבה?

כאמור יש כל שבוע שיעור עם עשרות משתתפים, בשיעור אנו לומדים את דברי החפץ חיים אבל מתחילים מהגמרא, מקור ההלכה, ראשונים אחרונים עד ההלכה למעשה, זה מאוד מעניין את הבחורים לראות כמה דברים לומדים מדוד המלך ואבשלום בנו, וכמובן יש כיבוד שאנו קונים כל שבוע עם התקציב שאנו מקבלים מסמא דחיי, והרבה פעמים בחורים נגשים אחרי השיעור ומודים על השיעור המיוחד,

האם הבחורים מתייחסים אליך שונה בזה שאתה נציג של משמרת השלום?

האמת כשהתחלתי כבחור משיעור א' להיות נציג, הרגשתי שמסתכלים עלי כאילו נפלתי מהירח, אבל כהיום אני מרגיש שכולם מעריכים אותי, אני מגיע לבחורים לא בתור לתבוע מהן ללמוד רק להמשיך את האוירה הקיימת בזכות הקמפיין כאמור,

איזה מסר יש לך להגיד לנציגים אחרים?

ראשית, כאמור לא להגיע בתור משגיח או תובע רק לנסות להגיע להסביר בעיקר על הרווחים גם רוחניים, ובעיקר הגשמיים כמה זה מועיל כאמור, וגם אני חושב שכשמשתמשים עם הקמפיין בפריסה של כמה ימים, כך יש לה הרבה יותר עוצמה ויותר מעורר את הבחורים, וכאן אכן המקום להודות למשמרת השלום על הכוחות האדירות שהם משקיעים בתוכנית סמא דחיי בשביל שהבחורים יתחזקו בנושא חשוב זה, אין ספק שכחור עצמאי זה מאוד קשה להיכנס לכוז פרוייקט אבל כשיש לנו את הגיבוי של צוות בסמא דחיי זה הרבה יותר קל, ויה"ר שאכן נזכה בקרוב ממש לבנין בית המקדש בזכות שמירת הלשון במרה בימינו, אמן.

היכי רתמיצי

חידודי לשון מבית מדרש 'פלאי התורה' שע"י
הנה"ח ר' דוד נתנאל שווארץ שליט"א

החידה החודש:

איתא בש"ס (סנהדרין דף ע"ד.) וכן נפסק להלכה (שו"ע י"ד סימן קנ"ז, ס"א), דאין חיוב מסירות נפש רק על ג' עבירות החמורות. על איזה עבירה נוספת מצאנו שרבי שמעון בן יוחאי סובר 'לחלק מהראשונים והפוסקים' שגם עליו יש חיוב 'מסירות נפש'?

מקורות: ברכות דף מ"ג; סוטה דף י': ובתוספות שם ד"ה נוח לו לאדם, כתובות דף ס"ז; בבא מציעא דף נ"ט, רבינו יונה שער ג', מנן אבות להתשבץ פ"ג מ"א.

שאלה מחודש הקודם:

איך יתכן, אדם דורש דרשה לפני 'אלף' איש, ובתוך דבריו מספר לשון הרע רח"ל, ואעפ"כ זה נחשב ללשון הרע "בצינעא" (שגם כן אסור מן התורה)?

תמצית התשובות שהגיעו למערכת:

מדובר באופן שאינו מספר דבר גנאי שעשה אדם, אלא מזכיר 'איזה מאכל' כמה פעמים בדרשתו, כדי שיבינו שאותו אדם ששם משפחתו כשם המאכל עשה איזה דבר מוגנה, הרי זה לשון הרע בצינעא, אף שאלף איש שמעו את דבריו, ונביא דוגמא על כך - אם יש בישיבה בחור ששם משפחתו 'סלמון' והוא נעלם באמצע הסדר בישיבה למשך כמה שעות בלי שחביריו ישימו לב לכך, ואחד הבחורים רצה שחביריו ידעו שהוא נעלם מהישיבה בלי לספר להם דבר זה במפורש, ולכן בערמתו הוא ביקש שוב ושוב שיביאו 'סלמון' לסעודת ההילולא של הרה"ק מקרעסעסטיר זיע"א שהתקיים באותו יום בישיבה, עד שהבחורים הבינו את הרמז למה הוא מתכוין, הרי עבר בזה על איסור 'לשון הרע' מדאורייתא. והמקור לזה - מהירושלמי (מסכת פאה פ"א, ה"א) - שם מובא סיפור דומה לזה, מאחד שביקש לאכול "חובצא" ועל ידי כך הבינו ש"בר חובץ" נשטם מעבודות עבד המלך, ואמר רבי יוחנן שם, לשון הרע בצינעא הוא, והובא להלכה בספר חפץ חיים (הלכות לשון הרע' כלל ג', סעיף ד' ובבאר מים חיים שם). וכן הוא - אם הבחור מבקש שוב ושוב שיביאו לסעודת קוגל, או צוויבל, ויש בחור בישיבה עם שם משפחה כזה שנעלם מהישיבה, והוא מתכוין בבקשה הנ"ל שישמו לב שאותו בחור נעלם מהישיבה, הרי הוא עובר בזה על לשון הרע מדאורייתא.

צוהר אל פרוייקט 'סמא דחיי' בהיכלי הישיבות בארץ הקודש

סיום ספר חפץ חיים במחזור האחרון בישיב"ק סערט ויוניץ, ב"ב

לפרסום תמונות מהישיבה שלכם: שילחו למייל m025379111@gmail.com

הגליון יו"ל ע"י עמותת 'משמרת השלום' במסגרת תכנית 'סמא דחיי' בהיכלי הכוללים והישיבות

להצטרפות, הרשמה כנציג, הפצת עלונים: 02-5379160 שלוחה 4 • קו השלום: 072-337-2212 • לתרומות: 1800-800-779
משרד ראשי: שדי חמד 11, ירושלים, טלפון: 02-5379160 • דוא"ל: m025379111@gmail.com • פקס: 02-650-6107